

1776^ն, 1777^ն, 1778^ն, 1779 և 1826^ն տենուեցան . ասոնց մէջէն 1779^ն տենուածը վեց ամիս միակերպ երեցաւ : Այնութեան 40 աստիճանէն անդին ամենեկին բիծ չերենար , և Վափուչի կարգէ, դուրս բան մը կը սեպէ 1826^ն ապրիլի մէջ տեսած պզտի բիծը որ հարաւային լայնութեան 49 աստիճանէն անդին կ'իյնար :

Հիմակուհիմայ աս վեր 'ի վերոյ տեղեկութեամբս գոհ ըլլալով՝ ուրիշ անգամի կը թողունք աս բծերուն ինչ ըլլալը քննել , և թէ բնագէտք ու աստեղագէտք ինչ կարծիք ունին ասոնց վրայ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՀԱՐՑՄԱՌՆԵՐՆԵՐ

Ի՞նչ է օրինակը .

— Կողմնացոյց մըն է որով կ'ընէ միշտ ժողովուրդը իր ճամբորդութիւնը :

Ի՞նչ է փորձառութիւնը .

— Ս'եր ամէն գործոց առաջին դատաւորն է . ամենուս խելքին առաջին տէրն է . դպրոց մըն է հասարակաց՝ ուր քիչ մարդ խելք կը սորվի . փորձաքար մըն է՝ որով ամէն փիլիսոփայութիւն կը փորձուի :

Ս'արդուս կեանքը սովորաբար ինչով կ'անցնի .

— Ս'էկ մասը չարիք ընելով, մէկ մասը բան ճշ չընելով, մեծ մասն ալ պէտք չեղած բաներն ընելով :

Ի՞նչ է պատերազմը .

— Խաղ մըն է որ թագաւորները կը խաղան, ու ստակը հպատակները կը վճարեն . խաղին տախտակը զաւառներն են, քարերը մարդիկ :

Ի՞նչ է կեղծաւորութիւնը .

— Պատիւ մըն է որ մոլութիւնը կուտայ աւաքինութեան :

ՀԱՆԵՆՈՒԿ

Ի՞նչպէս լինի Վերնոյի :

Այ վերնագրովս հանելուկ մը կայ ձեռագրաց մէջ, այլ և այլ կերպերով ու տարբերութիւններով գրուած . մենք ընտրեալոցն օրինակին հետեւելով՝ գրել խաւոր տարբերութիւնները ծանօթութեան մէջ գրինք :

« Ձեռք ամենակալին ստեղծին զիս , և Վարձրեալն 'ի բարձանց 'ի բարձունս ընծայեաց զիս :

« Չափ հասակի իմոյ երկիցս երկու տասան . այժմեմ երկոցս երկուտասան ' :

« Կամ՝ յարեւել և խօսիմ յարեւմուտս . 'ի հիւսիսոյ և 'ի հարաւոյ բարբառիմ : յանշունչս ձայն առնեմ և 'ի մեռեալս բարբառիմ¹ :

« Ինուն իմ բաղկանայ երեք տառիւք . երրեակն 'ի միակէն , միակն 'ի հնգեակէն , և հնգեակն 'ի հինգ հազարացն² :

« Ինունդ իմ 'ի ջրոյ է , և մահ իմ 'ի նմանէ . 'ի հրոյ զարհուրիմ . և 'ի վէմն նստեալ արհամարհեմ զնոսա³ :

« Եթէ կարեն ճաշակեալ . եթէ չկարեն 'ի զանազան կայ⁴ :

Մայիսի հանելուկն էր Զբօ , իրեք տասնով ձեռագած , որոնց վերջինը այսինքն օ գիրը մինակ՝ իբրեւ թուանշան 0 Բոլոր բառին նշանակութիւնն ունի , և ինքիւրմէ օգինչ է , համրանք մը չէ :

1 Այլ օր . եւ լսի ամաց իմոյ յառաջն եր երկու ԲԺ , այժմ աճեցայ և զարգացայ և եմ ԳԺԳ :

2 Այլ օր . Յաննուց յայն արձախեմ . 'ի մեռելոց խօսիմ :

3 Այլ օր . Անուս իմ Բաղանայ երեք գառնիք . երբեմն 'ի մահէ , միակն 'ի հնգեակէ , հնգեակն 'ի հազարէ :

4 Այլ օր . Սնունդ իմ 'ի ջրոյ , և մահ իմ 'ի նմանէ . նստելով 'ի վէմն անարգեմ զնա :